

Mozambiki Köztársaság

Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium

Gazdasági Gyorsító Intézkedések Program – PAE

2022. augusztus 9-én a Kormány közzétette a Gazdasági Gyorsító Intézkedések Programját – PAE.

Az elmúlt években egymást követték példátlan belső és külső megrázkódtatások, amelyek Mozambik gazdasági teljesítményét, növekedési ütemét jelentősen módosították. Az egyik ilyen sokk az állami költségvetésébe érkező a külföldi támogatások felfüggesztése volt, ami több mint 800 millió USD forráselvonást jelentett az állami beruházások finanszírozása területén.

További tényezők közé tartozik a Cabo Delgado tartomány területén a terrorcselekmények, amelyek miatt már több mint 850.000 ember kényszerült a lakóhelyét elhagyni, a Covid-19 járvány okozta egészségügyi válság, valamint a ciklonok és áradások gyakoriságának és intenzitásának növekedése, ami miatt Mozambiknak az elmúlt négy évben több mint kilenc ciklonnal kellett szembenéznie. Ez a helyzet számos emberéletet követelt, valamint a köz- és magáninfrastruktúrában okozott hatalmas károkat mintegy 100 millió USD feletti összegben. Ezen tényezők kombinációja olyan helyzetet teremtett, ami a gazdaság növekedés ütemének hirtelen lelassulását eredményezte és óriási nyomást helyezett az amúgy is összetett kihívásokkal terhelt állam pénzügyi helyzetére, ami még nyilvánvalóbbá teszi az ország gazdaságának strukturális gyengeségeit, többek között a krónikus költségvetési hiányt, egyensúlyi helyzet romlását, a versenyképesség alacsony szintjét, valamint az államadósság magas szintjét. Ennek eredményeként a hazai GDP növekedése lassulást szenvedett el, a 2006 és 2014 közötti átlagos évi 7,3%-ról az elmúlt hét évben átlagosan 2,8%-ra csökkent, ami súlyosan akadályozza a kormány végrehajtási képességét társadalmi-gazdasági fejlesztési célok megvalósításában. Az ukrajnai konfliktus – amely az év elején kezdődött - tovább rontotta a globális makrogazdasági helyzetet, globális méretű inflációs nyomást okozva az alapvető áruk árának egymást követő emelkedése, különösen az

élelmiszeripari termékekre és üzemanyagok árára vonatkozóan. Ez jelentős költségnövekedést eredményez a mozambiki családok életében, és megkérdőjelezi a gazdaság fejlődésének kilátásait a jövőben a Covid-19-járvány mielőbbi befejeződése után.

Mozambik versenyképesség fokozó tervet készített a negatív tendenciák megfordítására, amelyben a kormányzatnak módosítani kell stratégiáját a gazdasága újraindításának és fellendítésére a célból, hogy így tartsa tiszteletben az emberek felé tett kötelezettségvállalásait a kormányzási program keretében. A kormány ebben az összefüggésben kíván tovább lépni reformintézkedések strukturált csomagja szerint, amely a magánszektor helyezi az átalakulás középpontjába az ország gazdaságának és fejlődésének céljából, elősegíti a termelő tevékenységek diverzifikációját, bővítésének lehetőségeit, valamint biztosítja az ország még kihasználatlan gazdasági potenciálja feltárását. A Gazdasági Gyorsító Intézkedések Program megteremti a feltételeket a gazdaság kulcsfontosságú ágazatai fejlesztéséhez, a befektetések vonzereje fokozásához, új vállalkozások támogatott létrehozásához, ezzel nagyobb stabilitást biztosítva makrogazdaságnak és az adórendszer fenntarthatóságának közép- és hosszú távon. A reformintézkedési csomag megteremti az alapokat az üzleti környezet javításához, a kormányzás átláthatóságához, konkrét intézkedésekkel a termelékenység növeléséhez, a közszféra dinamikájának javításához, olyan megközelítések révén, amelyek lehetővé teszik a polgárbarát államirányítást, a nagyobb hatékonyságot, nagyobb pénzügyi fenntarthatóságot, eredményes fellépést a hivatali korrupció ellen és jobb szolgáltatások nyújtását az állampolgárok számára.

A Gazdasági Gyorsító Intézkedések Program egy 20 pontos reformintézkedésből álló csomag, amely a gazdasági növekedés felgyorsítására összpontosít, különös tekintettel a költségvetési és gazdasági ösztönző intézkedésekre, az üzleti környezet javítására, a kormányzás átláthatóságára és a stratégiai infrastruktúra beruházások felgyorsítására.

1. Az ÁFA kulcs 17%-ról 16%-ra csökkentése.

Célja az adóterhek fokozatos csökkentése, hogy növelje gazdaság dinamizmusát és javítsa a háztartások vásárlóerejét.

2. Mezőgazdasági és villamosítási termékek import áfa-mentessége

A mezőgazdasági termelési költségeinek csökkentése, a termelés növelése és a mezőgazdaság versenyképessége növelése érdekében.

A befektetések ösztönzése a megújuló energiák területén, azok elérhetősége különös tekintettel a vidéki területeken.

3. Társasági jövedelemadó (IRPC) csökkentése 32%-ról 10%-ra a mezőgazdaságban, a vízgazdálkodás és városi tömegközlekedés területén.

Ezen ágazatok versenyképességének javítása és további fejlődése biztosítása, vonzóvá tétele a magánberuházások számára, valamint a hiány és a lakossági tömegközlekedési költségek csökkentése. Továbbá a mezőgazdasági ágazat versenyképességének előmozdítása érdekében, a kormány 20%-ról 10%-ra csökkenti a külföldi jogalanyoknak felszámított „kiadási díjat” (taxa liberatória), akik nemzeti mezőgazdasági társaságoknak nyújtanak szolgáltatásokat, ill. megszünteti a mezőgazdasági projektek külső finanszírozásának 20%-os forrásadóját.

4. Adókedvezmények létrehozása új beruházások a kulcsfontosságú ágazatokban a következő 3 évben

Ezek az adókedvezmények az ágazatok új magánkezdeményezéseit támogatják, a mezőgazdaság, a mezőgazdasági feldolgozóipar, a turizmus és a városi tömegközlekedés, valamint a termelési kapacitást növelő beruházások területén. Ezek a befizetett tőke amortizációjának gyors, az adótörvényben meghatározott időszak felére történő gyorsításából állnak, a vállalatok termelőtevékenységéhez kapcsolódó létesítményekbe, berendezésekbe történő beruházások esetében feltéve, hogy azok legalább 20 állandó munkahely létrejöttét eredményezik.

5. Az eljárások egyszerűsítése tőke hazatelepítésére

A tőkeáramlás megkönnyítése, a befektetések vonzóvá tétele érdekében a külföldön elhelyezett tőke hazatelepítési költségeinek csökkentése nélkülözhetetlen a nemzeti vállalatok erőfeszítéseinek kiegészítéséhez a nemzeti termelés növelésére és diverzifikációjára.

6. Ásványkincsek, természeti erőforrások export műveletei felügyeletének erősítése.

Az export adóztatásának nagyobb hatékonyságának biztosítása érdekében az előírások, a mennyiségek és a kapcsolódó egységárak alapos ellenőrzése, az alulszámlázási jelenségek csökkentése. Ezt az intézkedést erőteljesebb fellépés kíséri majd a csempészet elleni küzdelemben az importban is, valamint hatékonyan csökkenti a költségvetési kockázatokat az export-import folyamatok független ellenőrzésének és felügyeletének bevezetésével.

7. A lakásépítés és az országos építőanyag ipar dinamizálása.

Ez az intézkedés a Lakásfejlesztési Alap küldetését elsősorban a polgárok és a magánbefektetők beruházásaira fókuszálja, valamint a helyi építőanyag termelésbe történő beruházások előmozdítására összpontosítja. Ennek az akciónak a célja a lakásépítési piac előmozdítása, csökkenteni az építési költségeket és nagyobb hozzáférést biztosítani a méltó lakhatáshoz a lakosság számára.

8. A természeti erőforrásokból származó adóbevételek 10%-ának azon tartományok fejlesztésére fordítása, ahol kitermelés folyik.

Annak biztosítása érdekében, hogy ezek az erőforrások közvetlen hatást gyakoroljanak a kiaknázott területek lakosságának életminőségének javításában, ezáltal csökkentve az aszimmetriákat. Az elkülönített források kizárólag infrastrukturális projektek és olyan fejlesztések finanszírozása fordíthatók, amelyek multiplikátor hatást gyakorolnak a helyi gazdaságra is.

9. Hitel Garancia Alap létrehozása

Ez az intézkedés a mozambiki kis- és középvállalkozások fejlődésének egyik fő akadályát, a finanszírozáshoz való hozzáférést és a magas kamatköltségeket kívánja kezelni. Ennek a kihívásnak a megválaszolására egy Hitel Garancia Alapot hozunk létre, amelynek értéke kezdetben 250 millió USD lesz. Ez az alap lehetővé teszi a nemzeti bankok számára, hogy elérhetőbb kamatozású pénzügyi forrásokat bocsássonak rendelkezésre a befektetési kapacitás erősítésére a

mezőgazdaságban, a halgazdálkodásban, ill. a mezőgazdasági termékek piacra juttatásában és a mezőgazdasági feldolgozóiparban, valamint a turizmus és lakhatás területén.

10. Az importált üzemanyagok kötelező keverésének bevezetése bioüzemanyagokkal.

Több munkahely teremtése és több beruházás ösztönzése a mezőgazdasági termelés értékláncában. A folyékony üzemanyagok importőreinek és forgalmazóinak kötelezése a Mozambikban előállított bioüzemanyagok teljes készletének vegyítése az importból származó üzemanyagokkal, az import részleges helyettesítésének felgyorsítása, a foglalkoztatás elősegítése és a környezet terhelésének mérséklése érdekében.

11. A nemzeti repülőterek és logisztikai folyosók versenyképességének javítása.

A személyforgalom és Mozambikba szánt, vagy azon áthaladó áruszállítás növekedésének biztosítása, ezzel is megerősítve ezt a fontos nemzetgazdasági ágazatot. Ennek keretében egyszerűsödnek a főbb határállomásokon a hatékonyság javítását célzó eljárások. Ezzel összefüggésben ösztönzőket vezetünk be a fő kikötőkben végzett átrakodási műveletekre, valamint a fő repülőterek, kikötők és logisztikai folyosók által alkalmazott tarifák versenyképességének növelésére.

12. Az állam által nagy mennyiségben beszerzett áruk helyi termelésének ösztönzése.

Ennek érdekében a Kormány kiterjeszti az ösztönzést a helyi termelésre és az ország iparosítása, az eljárásmodok megváltoztatásával az állam által nagy mennyiségben beszerzett áruk beszerzése. Az intézkedés célja, hogy ösztönözze az állam által jelenleg nagy mennyiségben és rendszeresen beszerzett áruk helyben történő előállítását. Ennek keretében kiigazításra kerülnek a közbeszerzési szabályok annak érdekében, hogy a hozzáadott termelési értéket Mozambikban sokkal jobban értékeljék a közbeszerzési pályázatok értékelési kritériumaiban, és lehetővé tegyék a szerződések időtartamának növelését a bevételek kiszámíthatósága érdekében azok a vállalatok, amelyek Mozambik

iparosításába fektetnek be. A nagy, hosszú távú tranzakciókra összpontosító állami beszerzési paradigmától való elmozdulás célja az iparosodás ösztönzése az országban, amely több minőségi nemzeti munkahelyet eredményez.

13. Áttekintésre kerül az országba való beutazásra vonatkozó általános vízumrendszer, hogy elősegítse a turisták és üzletemberek könnyebb mozgását.

Az intézkedés célja az üzleti környezet és a versenyképessége javítása, a közvetlen külföldi befektetések bevonása, szabadidős és üzleti turizmus ösztönzése. Így az olyan országok állampolgárai számára bevezetjük a vízummentességet, ahonnan alacsony a hazánkba irányuló bevándorlás kockázata. Hosszabb futamidejű befektetési vízumot is adunk azoknak a külföldi állampolgároknak, akik Mozambikban befektetéssel rendelkeznek, valamint az egyszerű rövid távú turistavízumot vegyes turisztikai és üzleti vízumná alakítjuk. A vízumszerzés megkönnyítése érdekében elektronikus vízumot vezetünk be azon országok állampolgárai számára, amelyek nem vízummentesség hatálya alá tartoznak.

14. Módosításra kerülnek a munkaügyi és beruházási törvények, hogy vonzóbbá tegyük őket a külföldi befektetések számára.

Ennek az intézkedésnek a célja a munkaügyi és beruházási törvények kiigazítása annak érdekében, hogy vonzóbbá váljanak a külföldi befektetők számára, stabil és minőségi munkahelyek teremtéséhez, készségek, technológiák átadásához és a mozambiki munkavállalók képzése számára. Ezek a kiigazítások magukban foglalják a vonatkozó rendeletek felülvizsgálatát is. Ez az intézkedés magában foglalja az országban elsőként egy biztosítási alap létrehozását a nemkívánatos létszámleépítés eseteire. Ezek a kiigazítások a gazdasági ciklusokhoz kapcsolódó ciklikus munkanélküliség munkavállalókra gyakorolt hatásainak mérséklését is eredményezik, és növelik a vállalatok ellenálló képességét válság esetén.

15. Az adminisztratív folyamatok egyszerűsítése az állam és a cégek ill. az emberek közötti kapcsolatban.

Magánvállalatok létrehozásának elősegítése és azok versenyképességének növelése, a lakossági ügyintézés megkönnyítése és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés költségeinek csökkentése. Hangsúlyozva a közjegyzői tevékenység egyszerűsítését az egyszerűbb közjegyzői ügyek egy része átadásra kerül a rendőrőrsöknek ingyenes ügyintézésre. A közjegyzői tevékenységek ezen egyszerűsítésében is a szakmai portfólióval rendelkező ügyvédek jogosultak lesznek közjegyzői hitelesítésére, ami nagyobb gyorsaságot és költségcsökkentést tesz lehetővé a cégek számára, valamint versenyképesebbé teszi a magánszektor.

Ez az intézkedés magában foglalja egyes engedélyek szükségességének megszüntetését a különböző üzleti szektorokban.

Az hatósági ellenőrzések alapvető célja nagyobb kiszámíthatóság bevezetésével a vállalkozások gazdasági teljesítményének javítása, a polgárok érdekeinek védelme a legkevésbé büntetések, hanem inkább oktatás által.

16. Az igazságszolgáltatási rendszer egyes elemeinek reformja.

Ez az intézkedés az igazságszolgáltatási rendszer egyes elemeinek reformja révén elősegíti a jobb üzleti, jogi környezet kialakítását. Különösen az eljárási jogszabályok és a költségkódex felülvizsgálatára és egyszerűsítésére kerül sor, a folyamatok modernizálása technológiai megoldásokkal, az ágazat humánerőforrásának megerősítése és képzése, a képzési központok bővítése és a felhalmozódó ügyek elkerülése érdekében tömegessé válnak a vitarendezés alternatív módjai.

17. A társadalombiztosítási alapok és a kiegészítő alapok felügyeletének megerősítése.

Ez az intézkedés megerősíti a társadalombiztosítási alapok és a kiegészítő alapok felügyeletét, különös tekintettel a befektetések nagyobb diverzifikációjára és az adófizetők védelmének megerősítésére. Ez az intézkedés magában foglalja a befektetési alapok felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a keletkezett források és bevételek jobban védve legyenek, robusztusabb és diverzifikáltabb portfóliókba irányítva, az adófizetők érdekeinek fokozottabb védelmét és ezen alapok hozzájárulásának növelését a fejlesztéshez. Ezen intézkedés értelmében az összes nyugdíjalapot, így az INSS-t (Instituto Nacional

de Segurança Social de Moçambique / Mozambik Nemzeti Szociális Biztonsági Intézete) is a Biztosításfelügyeleti Intézet felügyeli. Az INSS vezetése korszerűsödik, megváltoztatva irányítási modelljét, egy független bizottság felállításával, amely valamennyi befektetést jóváhagyja és értékeli, valamint megváltoztatják az igazgatósági tagok kiválasztásának kritériumait, amelyek ezen túl megfelelnek a hasonló pénzüzetek legjobb nemzetközi irányítási gyakorlatának.

18. Nagyobb egyszerűsítés a közigazgatás rendszerében.

Ez az intézkedés nagyobb egyszerűsítést biztosít a közigazgatás felépítésében, miközben javítja annak hatékonyságát és javítja a polgároknak nyújtott szolgáltatások minőségét. Ezt a redundáns szervek összevonásával érjük el, a közszolgáltatások digitális platformokra történő integrálása, valamint a szolgáltatások közötti nagyobb átjárhatóság bevezetése, a polgárok kiszolgálásának hatékonyságának javítása érdekében. Olyan közigazgatást akarunk, amely sokkal többet csinál sokkal kevesebbel.

19. Szuverén Vagyonkezelő Alap / Fundo Soberano létrehozása

Ezzel az intézkedéssel a Szuverén Vagyonkezelő Alap létrehozására összpontosít Mozambik, amelynek szilárd szabályozási kerete lesz, biztosítandó a szénhidrogén-bevételek átlátható felhasználását azzal a céllal, hogy ezek a jövedelmek megvédjék a gazdaságot a volatilitás hatásaitól és külső sokkoktól, hozzájárulnak a jelenlegi generációk számára előnyös társadalmi-gazdasági fejlődéshez, egyben garantálják a tartalékokat a jövő generációi számára. A Szuverén Vagyonkezelő Alapnak már működnie kell, mielőtt a Rovuma-medencében található termelési projektekből származó cseppfolyósított földgáz bevételek megindulnak.

Ezen intézkedések végrehajtásának részeként elmélyítjük és felgyorsítjuk az állami üzleti szféra reformját, javítjuk annak ellátását, valamint előkészítjük a nem stratégiai jelentőségű vállalatok privatizációját a fiskális kockázatok és a gazdaságra nehezedő nyomás csökkentése érdekében, valamint megszüntetjük

azokat a gazdasági torzulásokat és a tisztességtelen versenyt, amelyeket egyesek az adott szektorban okoznak.

20. Az állami belső ellenőrzési alrendszer reformja.

Az államigazgatás átláthatóságának és elszámoltathatóságának javítása iránti folyamatos igényre tekintettel ez az intézkedés megreformálja az állam belső ellenőrzési alrendszerét. Ezzel az intézkedéssel az irányítási, ellenőrzési és kockázatkezelési struktúrát és modellt az állam pénzügyi igazgatási rendszerének konszolidációját célzó nemzetközi normákhoz igazítjuk, ezzel is hozzájárulva a korrupció és a közpénzek eltérítésének a visszaszorításához.

Kikövezni az utat a fenntartható gazdaság és Mozambik fejlődéséhez.

Ezen intézkedések végrehajtásának keretében a program tovább mélyíti és felgyorsítja a reformot az állami üzleti szektorban, annak érdekében, hogy biztosítsa a nem stratégiai állami vállalatok privatizációjának előkészítését, csökkentse a fiskális kockázatokat és az államháztartásra nehezedő nyomást és megszüntesse a gazdasági torzulásokat és a tisztességtelen versenyt.

A Gazdaság Gyorsító Intézkedések Program merész és mélyreható intézkedéseit két éven belül végre kell hajtani, ami kollektív erőfeszítést igényel a kormánytól és a Köztársasági Gyűléstől.

A Gazdasági Gyorsító Intézkedések Program intézkedései a polgárokat és a magánszektor helyezi a gazdasági tevékenység középpontjába azzal a céllal, hogy maximalizálja a nemzeti termelési potenciál bővülését, a gazdasági növekedés határait, elősegítse foglalkoztatást és intenzív fejlődés biztosításával lehetőséget biztosítson az államnak ahhoz, hogy nagyobb hangsúlyt fektessen a szociális védelemre és a közszolgáltatásra a lakosság számára nélkülözhetetlen területeken, különösen összpontosítva az egészségügyre, az oktatásra, utakra, a közbiztonságra és a tulajdon védelmére. Ennek eredményeképpen a reformprogram a költségvetési mozgástér növelésével lehetőséget teremt 40.000 háztartás szociális támogatására, a növekvő megélhetési költségek hatásának enyhítésére a legsebezhetőbb, a szegénységben élő populáció körében.

Reformprogramunk nemzetközi támogatása érdekében két- és többoldalú megbeszéléseket folytatunk különböző pénzügyi partnerekkel, beleértve a Nemzetközi Valutaalapot is, amellyel 2022. májusában aláírtunk egy - a globális pénzügyi piacon jelzés értékű megállapodást - az ország nemzetközi hitelessége helyreállítása céljából, ami ösztönözni fogja a gazdaságba a tőke beáramlását.

A Gazdaság Gyorsító Intézkedések Program intézkedései megerősítik azt a célunkat, hogy nemzetközi szinten javuljon az ország, mint befektetési célpont megítélése. A Gazdasági Gyorsító Intézkedések Program új állami beruházásokat is tartalmaz több mint kétmilliárd USA dollár értékben a következő 3 évre, olyan a kiemelt fejlesztési területeken, mint az egészségügy, a szakmai oktatás, autópályák, energia, víz, telekommunikáció, a mezőgazdaság fejlesztése és a turizmus. A program rövid és középtávú intézkedéseket irányoz elő, egyidejűleg megalapozva a paradigmaváltást az ország fejlődésben, ami hatással lesz a mozambiki generációk életére.

A program nyomon követése céljából a kormány létrehoz egy Programkoordinációs Egységet, amely kizárólag a végrehajtást felügyeli a reformok, a projektek és a felsorolt prioritások nyomon követésével. A koordinációért felelős egység közvetlenül a Gazdasági és Pénzügyminisztérium alá tartozik.

Létrejön a Gazdasági Stratégiai Tanács is, amely a jelenlegi és a korábbi gazdasági és pénzügyminiszterekből, fontos ágazatok kiemelkedő üzleti vezetőiből, neves akademikusokból, egyéb elismert hírű és az adott területen kompetenciával rendelkező személyiségekből áll majd azzal a céllal, hogy az adott ügyekben tanácsot adjon a köztársasági elnöknek a kormány gazdaságpolitikája kialakításához.

Mozambiki Köztársaság

Gazdasági és Pénzügyi Minisztérium

<https://mef.gov.mz>